

ba ga izravnati tako, da može sva voda iz njega isteći.

Dnom ribnjaka treba da prolazi jedan ili više kanala kojima se odvodi voda do najdubljeg mjesta, gdje se nalazi naprava za otpuštanje vode iz ribnjaka tako zvani grienjak. Kod praznjenja ribnjaka, na ovom najdubljem mjestu okupi se sva riba i tu je možemo lako svu poloviti. Ribnjak se puni vodom iz obližnjeg potoka ili rijeke, a voda se dovodi u ribnjak kanalom. Za punjenje malih ribnjaka može se, u koliko u blizini nema potoka, upotrijebiti vodu koja se za vrijeme kiša skuplja sa okolnog zemljišta. Kad se vodu dovoda u ribnjak iz potoka ili rijeke u kojima ima raznih vrsti riba treba na ulazu vode u ribnjak staviti rešetku, da riba iz potoka, naročito ona bezvrijedna, koja smeta rastu šarana, ne dođe u ribnjak. Također na mjestu gdje se ispušta voda iz ribnjaka (u grienjaku) treba da bude mreža od žice koja priječi da kod otpuštanja vode iz ribnjaka ne ode i riba sa vodom.

Ovakovi mali ribnjaci najpodesniji su za uzgoj šarana u svim ribnjacima u kojima je ljeti topla voda. Razlika između ribarskog gospodarstva u ovim malim ribnjacima i onima velikima je u tome, što se u velikim ribnjacima uzgajaju šarani od ikre do spolno zrele ribe, pa u tu svrhu imademo više ribnjaka od kojih služe jedni za mriještenje, drugi za uzgoj mladunaca šarana, a treći za tovljenje već odraslih šarana, koji služe za potrošnju.

U jeonom malom ribnjaku nije moguć ovakav pogon uzgoja, pa je stoga najrentabilnije, da se za uzgoj u ovim malim ribnjacima nabavi svake godine potreban broj mladih šarančića, koji se uzgajaju tako dugo dok ne izrastu do veličine podesne za potrošnju.

Šarančića za nasad može se lahko kod nas nabaviti od naših velikih ribnjačarstva koji se nalaze u Hrvatskoj u Pakračkoj Poljani, Končanici, Našičkoj Breznici, Grudnjaku kod Orahovice, Crnoj Mlaci kod Zdenčine i Pisarovini, te velikog našeg ribnjačarstva Ečka u Vojvodini.

Da bi šarani mogli dobro uspijevati mora se paziti, da se ne metne previše šarančića na malu površinu vode, jer će u tom slučaju oni vrlo slabo rasti. Ako želimo da nam šarančići u jednoj godini izrastu do veličine podesne za potrošnju moramo metnuti 200—300 kom. šarančića na jedno jutro vodene površine i u tom slučaju naši će šarančići koje smo u proljeće nasadili izrasti do jeseni na jedan kg, a takvi su već vrlo dobri za potrošnju.

Najrentabilnije je uzimati za nasadivanje ovakovih malih ribnjaka šarančića, težine 3—5 dkg, jer se ovi mogu lahko prenositi, pa je stoga transport jeftiniji, nasad je jeftiniji, a mala riba najbolje iskorišćuje hranu u ribnjaku i stoga je prirast u ribnjaku najveći.

Šaran užima osim prirodne hrane, koja se sastoji, kako smo spomenuli od malenih životinja, koje sama

riba nalazi u vodi, još također i kukuruz pšenicu i druge žitarice, grah, lupinu, uljenu sačmu i pogace, pa se šarani mogu hraniti i sa ovom hranom. Ako želimo da nam prirast riba bude što veći, hranit ćemo preko ljeta šarane sa takvom hranom. Ovi mali ribnjaci mogu se upotrijebiti osim za uzgoj ribe, također i za uzgoj pataka. To su t. zv. kombinirana ribarska gospodarstva, koja su vrlo rasirena u Sovjetskom Savezu, gdje se osim spomenutog kombiniranog uzgoja riba sa uzgojem peradi kombinira uzgoj riba u poljima sa uzgojem riže i time se dobiva iz iste površine dvostruka korist.

Da što bolje iskoristimo naše male ribnjake, trebalo bi, da se uzgoj riba sa patkama što više proširi u našem seoskom gospodarstvu. Sa malo materijalne mogućnosti i malo truda to je lahko sprovesti, osobito ako bi taj način gospodarstva pomogle seljačke zadruge, jer bi one po svom kolektivnom načinu gospodarenja mogle bolje iskorišćivati ovakove ribnjake nego pojedinci sa individualnim gospodarstvom.

Uzgoj riba u zajednici sa patkama vrlo je jednostavan. Poslije izvršenog nasadivanja ribnjaka, obično oko 15—20 dana iza toga puste se u ribnjak patke i to: 200—250 kom. na 1 ha. Pokazalo se da u ovim ribnjacima postaje šaran teži za 20—25% od šarana koji se uzgaja u običnom ribnjaku, ali bez pataka.

U ribnjacima, gdje se uzgajaju patke sa ribama koriste je uzajamno. Patke gnoje ribnjak sa svojim izmetinama (fekalijama) i tako se stvaraju bolji uslovi za razvoj najsitnijih biljnih i životinjskih organizama, koji služe za hranu ribama. Osim toga patke koriste i na taj način, što rujući po blatu usitne zemlju i tako je prozračuju. No i patke imaju svoje koristi. One nalaze u ribnjacima povoljne uvjete za svoju ishranu, osobito na onim dijelovima ribnjaka, koji su pokriti vodenim biljem. Tu nalaze različitu hranu, osobito ličinke vodenih kukaca, razne račće, punoglavce i žabe.

Guske također donose koristi ribnjacima, premda one više pasu uz obalu ribnjaka, a u ribnjaku se samo kupaju. Ipak njihove izmetine budu donešene u ribnjak vodom sa obale i tako gnoje ribnjake.

Ovaj način ribarskog kombiniranog gospodarstva sa peradi mogao bi mnogo pomoći u lokalnoj ishrani našeg naroda. Tako bi se pravilnim planskim gospodarstvom i u ovom pogledu uspjele da se proizvodi riba i u onim krajevima, gdje do sada potrošnje ribe uopće nije bilo. Naročito će u tom pogledu pomoći naši mali ribnjaci za lokalnu prehranu i tako će se uz veća ribarska gospodarstva omogućiti, da se sve više upućujemo u potrošnju riba, koja je vrlo dobra i zdrava hrana i može potpuno nadomjestiti meso naše stoke. Uspjet ćemo tako, da čitav naš narod uživa svježiju ribu kao potrebnu i zdravu hranu.

Prof. Ljubica Kostić

RAZNO

DOPISNICI ZA »RIBARSTVO JUGOSLAVIJE« U RIBARSKIM ORGANIZACIJAMA

Gročanska ribarska zadruga s o. j. Grocka, izabrala je dopisnika za naš list, i to svoga sekretara Aleksandra Mihajlovića. Do sada je to jedina ribarska organizacija, koja je odredila svog dopisnika i zbog toga iznosimo ovaj slučaj pred sve naše ribarske zadruge i društva, kao primjer, za kojim ne bi trebalo zaostajati.

Redovno i iscrpivo izvještavanje naše redakcije o svim zadrugama, njihovom radu, postignutim uspjesima,

kao i smetnjama u radu, pretstavlja neophodan preduslov za pravilan razvoj i rješavanje mjesnih, jednako kao i općih problema.

Upute za rad dopisnika može svaka zadruga dobiti od naše redakcije, odnosno svaki dopisnik izravno, ako se obrati pitanjem na našu adresu.

O IZVOZU RAKOVA

Mnoge naše vode obiluju rakovima, pa kako je do maća potrošnja kod nas vrlo mala u glavnom je skoro sav ulov uvijek služio izvozu.

Poslije oslobođenja Ribnjačarska Centrala prihvatila se posla, da ponovno organizira otkup i izvoz rakova.

Na to ju je potaklo ne samo to, što se za ovaj luksuzni artikal mogu dobiti za obnovu i izgradnju naše zemlje tako potrebne devize, nego i to što se rakovi nalaze u glavnom u pasivnim krajevima te je lov rakova za ta-mošnje stanovništvo pogodno vrelo zarade, naročito radi toga što se time mogu baviti i žene i djeca. Ovo isto vri-jedi i za proizvodnju materijala za pakovanje, a to su pletene košarice i mahovivna.

Tokom 1946. godine otkupljeno i izvezeno je iz ba-zena Like nekoliko tona rakova. Otkup se nije mogao postaviti na širu bazu, jer su i mogućnosti izvoza bile vrlo ograničene, budući da su mnoge države potrošači spriječavali, a djelomično i danas spriječavaju uvoz.

U 1947. god. proširen je plasman naših rakova na inozemnim tržištima, pa je bilo potrebno aktivirati i lo-višta iz ostalih narodnih republika, ne samo radi kvanti-teta nego i radi toga da ne dođe u vrijeme presvlačenja rakova do prekida izvoza. Rok presvlačenja u raznim vo-dama ne pada točno u isto vrijeme, pa se radi toga iz-voznik ne smije osioniti na otkup iz jednog centra i ako bi ovaj količinski mogao namiriti potrebe, nego je po-trebno sakupljati rakove iz raznih krajeva tako, da usli-jed presvlačenja nebi došao povremeno u nemogućnost izvršavanja obaveza. To je važno radi toga što rak i neko vrijeme prije i poslije presvlačenja ne izdrži transport.

Da bi mogla preuzimati veće količine rakova, izgra-dila je Ribnjačarska Centrala na državnoj granici kod Jesenica na Gorenjskom izvozni magazin sa modernim bazenima.

Tu se rakovi skupljaju iz cijele države, odmaraju ne-koliko dana, po potrebi hrane, klasificiraju te priređuju za izvoz.

Radi osjetljivosti ovog artikla i promjenljivosti po-treba vanjskog tržišta nije se još moglo pristupiti akti-viranju malih i najmanjih lovišta, ali na temelju isku-stava stečenih u posljednje dvije godine moći će se u 1948. godini iskoristiti za izvoz viškovi rakova i iz naj-manjih naših lovišta.

M. K.

OMLADINA OČISTILA BIVŠI GROFOVSKI RIBNJAK

Omladinci sela Veliki Bukovac, Dubčevica, Struga i Kapela odlučili su da očiste zapušteni ribnjak na bivšem grofovskom imanju. Na tom poslu dala je omladina pre-ko 2.760 radnih sati. U taj primjer mogu se ugledati omladinci iz drugih krajeva i sela, da očiste, osposobe i stave u pogon razne manje zapuštene ribnjake, ili da os-nuju na prikladnim mjestima nove male ribnjake. U na-šem listu objavljujemo članak o značenju malih ribnjaka za lokalnu prehranu. Iz članka se može vidjeti, da ti rib-njaci, iako su razmjerno mali, u stvari imaju veliku ulogu u prehrani i zbog toga treba pristupiti izgrađi-vanju cijele mrže takvih ribnjaka.

RIBARSKI OTSJEK INSTITUTA ZA STOČARSTVO

U sastavu Instituta za stočarstvo u Zagrebu, Kači-ćeva ul. 9., radio je Otsjek za ribarstvo. Rješenjem Mi-nistarstva poljoprivrede od 27. X. 1947. god. izdvaja se ovaj otsjek iz Instituta za stočarstvo i pripaja Ministar-stvu ribarstva NRH.

RAD RIBARSKJE ZADRUGE U KLIČEVCU

Na samoj obali reke Dunava, na rukavcu zv. »Duna-vac«, prostire se bogato u privredj selo Kličevac.

U ovom selu ima sada sedam raznih zadruga i to: Seljačka radna zadruga Partizan, Opančarska zadruga,

ribarska, stočarska, kovačko-kolarska, pčelarska i nabav-ljačko-prodajna.

Ribarska zadruga je od svoga osnutka 1933. god. pa sve do Oslobođenja bila mrtvo slovo na papiru. Po oslo-bođenju, a uz pomoć Narodne vlasti, ribarska zadruga je razvila svoj rad u tolikoj meri, da se danas smatra jed-nom od najaktivnijih zadruga u okolini plodnog Stiga. Zadruga broji 106 članova, a lov ribe obavlja se po gru-pama. Za prvo polgođe 1947. godine, članovi zadruga su ulovili i predali zadrugi 7.778 kg ribe razne vrste, koju je zadruga prodala potrošačima uz određene cene, u sve-žem i slanom stanju.

Svi članovi zadruga trude se, da u svome radu po-stignu rezultate predviđene Petogodišnjim planom a šta-vljene u dužnost slatkovodnom ribarstvu.

Sada lovinu zadruga raspoređuje Ribarsko gazdin-stvo u Beogradu i riba se planski šalje na tržište. Zbog nedostatka materijala i alata u plan ribolova je uklju-čeno samo 27 ribara. Da ribari imaju više alata, radili bi u nekoliko grupa. Normu od 4 kg ribe na dan prebacuju svi ribari. Najbolja i najaktivnija grupa u lovu ribe je ona Kostadina Perića, pretседnika zadruga.

Aleksandar Jović

IZGRADNJA VELIKE HIDROCENTRALE U JABLANICI

U god. 1946. započela je izgradnja velike hidrocentrale u Jablanici. Rijeka Neretva i Rama će davati vodu za ovu hidrocentralu, koja ima zadatak da služi kao energetska baza za elektrifikaciju industrije i poljoprivrede šireg područja Bosne i Hercegovine.

Uz hidrocentralu predviđena je velika prolazna na-prava za riba, kojima će biti zatvoren slobodan prolaz preko visoke brane na Neretvi.

PROIZVODNJA OPLOĐENE IKRE NA OHRIDSKOM JEZERU

Hidrobiološki zavod u Ohridu ima u svom sastavu mrijestilište u kojem se oploduje ikra pastrunki iz Ohrid-skog jezera. U god. 1947. oplodeno je za svrhe poriblja-vanja Ohridskog jezera ukupno preko 8 mil. ikre. Sma-tra se, da i ta proizvodnja nije dovoljna i uprava zavoda je sastavila plan proširenja mrijestilišta, koje bi po proširenju moglo da uzgoji 20 mil. ikre.

PRILIKE KOD RIBARA U ZEMUNU

Ribarsko pristanište u Zemunu dosta je pusto. Mali broj čamaca na Dunavu ne ostavlja utisak da je zemun-ska ribarska pijaca nekada bila vrlo bogato snabdevena raznovrsnom ribom. Veći broj ribarskih čamaca na su-vom dunavskom pristaništu ukazuje kako su ti plovni objekti u trošnom stanju, ali nema ko niti ima čime da se oni poprave. Veliki je problem nabaviti daske i ostali potreban materijal za opravke čamaca.

Ribarski zanat u Zemunu propada. Svi su ribari iz-među pedesete i osamdesete godine svoga života, samo su dvojica ispod pedeset godina. Podmlatka nema. Ribar-ski zanat ne prelazi više sa oca na sina, jer sinovi odlaze u zemunske fabrike gde ima rada uvek, i po danu i po noći, a na Dunavu nema dovoljno lova ni kada je voda najmutnija.

Na zemunskoj ribarskoj pijaci stoje rasušena ribar-ska korita; u njima davno nije bilo ribe za prodaju. Uopšte, otkada je regulisan Dunav melioracijom Panče-vačkog rita, ribe u Dunavu nema više u onoj meri u ko-joj je ranije bilo. Za vreme okupacije upropašteni alat

... se nije potpuno nadoknadio. Sve ove prilike teraju
mlade ljude na druga zanimanja, nema što da ih privlači
u vodu Dunava.

U Zemunu postoji Ribarska zadruga još od pre prvog
svjetskog rata. Ona je nekada imala veliki broj članova,
danas samo oko četrdeset. Svi su oni uplatili svoj zadrž-
ni udeo po 500 dinara, a kada istupe iz članstva, taj im
udeo vrati nakon jedne godine dana. Dobar deo po-
trebnog materijala za pravljenje alata dobiju zadrugari
preko Ministarstva poljoprivrede NR Srbije po vrlo po-
vojnim cenama. Mreže pletu sami ribari. Iz zadržnog
novca kupuje se raznoliki inventar i daje se članovima
zadruga na dug. Pri vraćanju novca za uzetu robu ne pla-
ćaju nikakve kamate. I pored svega toga ribari oskude-
vaju u nabavci materijala.

Ribe uistinu sada ima u manjim količinama u Du-
navu, naročito u onim predelima, gde su zemunski ribari
ranije lovili veće količine ribe, naima uz vojvodansku
obalu Dunava. Regulacijom izvesnih kanala u Pančevač-
kom ritu, njihovim zatvaranjem da više ne utiču u taj
deo Dunava, sprečen je ulazak vode u Dunav, a s njome,
što je najvažnije, i ogromne količine raspadnutih organ-
skih materija u taj deo Dunava, koje su služile ribama za
hranu. Time je sprečeno skupljanje ribe u velikoj mno-
žini na izvesnim mestima, pa prema tome smanjen je
i lov.

Ranije je na površinama oko tih kanala, koji su ula-
zili u Dunav, bilo močvarnog tla pogodnog za mirno mre-
štenje ribe, pa su i tamo zalazili zemunski ribari u ribo-
lov. Svega toga već godinama nema, i zato mladi svet
ne posvećuje se više ribarskom poslu kao zanatu, već
ribari ono tridesetak starijih ribara da i njih jednog
dana nestane.

Na čelu Ribarske zadruge stoji Nikola Lalić sa devet
članova uprave i tri člana nadzornog odbora. Sekretarske
poslove zadruga vodi Franjo Ogravić. Na časopis »Ribar-
stvo Jugoslavije« malo ih je pretplaćeno, ali oni koji ga
primaju, čitaju ga redovno.

Zadruga bi trebala da uložiti više nastojanja u pravi
zadržni rad, da barem sadašnjim svojim članovima pruži
što više ribarskog posla na zadržnoj osnovi, kako bi za-
drugari poboljšali svoje materijalno stanje.

Zaostajanje profesionalnog ribarstva u Zemunu stoji
nasuprot dosta uspešan ribarski sport udičara. Oni stal-
no love oko kanala na desnoj obali Dunava, nedaleko sa-
mog Zemuna, iz koga se sliva nečistoća iz gradske klo-
nice. Tu se usled slivanja velikih količina organske ma-
terije u Dunav, skupljaju veće količine ribe koje udičari
često u izobilju nalove.

A. Tadić

RIBARSKA KONFERENCIJA ZA KOTAR OSIJEK

Dne 5. X. 1947. održana je kod Zadržnog centra u
Osijeku konferencija ribarskih zadruga sa područja ko-
tara Osijek.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici ribarskih
zadruga Osijek, Retfala, Erdut i Dalj, zatim predstavnici
Zadržnog centra, Kotarske nabavno-prodajne zadruge te
poslovnice Ribnjačarske centrale u Osijeku. Ribarska za-
druga iz Bijelog Brda nije bila zastupana.

Na konferenciji su pretresena pitanja uvođenja pro-
pisanog knjigovodstva u zadržno poslovanje i reorgani-
zacije ribarskog zadržarstva na području kotara Osijek.
Konstatirano je da ribarske zadruge nisu mogle sastaviti
bilancu za 1946. godinu, jer se iz manjkavih knjiga nije
vidio promet zadruga. Istaknuto je, da sav promet zadru-
ge treba biti odražen u njenim knjigama, a zbog toga se
mora imati punu kontrolu nad cjelokupnom lovinom.

Izneseno je stanovište, da je potrebno osnovati zajed-
ničko rukovodstvo, koje bi rukovalo radom svih ribar-
skih zadruga na području kotara i, da je u okviru Kotar-
skog zadržnog poslovnog saveza potreban jedan ribarski
stručnjak, koji bi se brinuo za ribarsko zadržarstvo.

Nakon opširne diskusije na kojoj su dotaknuta i dru-
ga aktuelna pitanja, donešen je zaključak da se ponovno
sazove konferencija. Na toj će se konferenciji, pošto za-
druge prethodno pretresu prednja pitanja, izabrati ruko-
vodeći odbor u kojeg će svaka zadruga dati po jednog
člana. Taj će odbor biti ovlašćen, da zastupa sve zadruge
i po svim pitanjima koja pred njih budu postavljena.

Ujedno bi se na novoj konferenciji imao izvršiti i iz-
bor stručnjaka, koji će u okviru Kotarskog zadržnog po-
slovnog saveza voditi poslove koji se odnose na ribarstvo.

Kap.

NEISKORIŠĆENE VODE ZA RIBARSTVO U PANČEVAČKOM RITU

Od trećeg kilometra uz drum Beograd—Pančevo na
bivšem imanju Gradske ekonomije grada Beograda pa
skoro sve do reke Tamiša pred samim Pančevom, pro-
težu se velike vodene površine većih i manjih močvara i
kanala koje već duže godina stoje za ribarstvo potpuno
neiskorišćene.

Gradska ekonomija grada Beograda, koja se sastoji
od velikih površina oranica, pašnjaka i bašta, prešla je
u poslednje vreme u nadležnost Ministarstva poljoprivre-
de NR Srbije.

Još prošle godine nameravala je Gradska ekonomija,
koja je imala u svome pravilniku naznačeno da će se i
ribogojstvom zanimati, da na tim svojim površinama ure-
di ribnjake. U te svrhe obraćala se i pojedinim stručnja-
cima za savet, ali u praksi nije ništa učinila. Vodene po-
vršine ostale su zapuštene i neiskorišćene. Ranije na tim
površinama lovile su se dosta velike količine ribe: linjci,
štuka i razne belice. U tim vodama štuka je potpuno go-
spodarila i zatirala drugu ribu. Isto tako i bizamski pa-
poc (ondatra) uništavala je ove vode. Nekada je Gradska
ekonomija imala za ribolov na svome imanju vrlo mnogo
bubnjeva i potreban broj čamaca, danas svega toga nema.
Sve je ili uništeno ili razneto.

Od ovih voda dalo bi se napraviti velike ribnjake u
neposrednoj blizini Beograda. Močvare i kanale treba
pročistiti. Prepuni su mulja i vodenog bilja. Za malo vi-
šeg vodostaja ove vodene površine imaju veze sa Tami-
šem i drugim rečicama koje utiču u Dunav. Pročišćava-
njem ovih voda od prevelikog mulja, one bi se stavile u
stalan dodir sa pomenutim rečicama i preko njih sa Du-
navom.

Beogradsko ribarsko gazdinstvo, osnovano pre krat-
kog vremena, moglo bi da uzme u svoje ruke ove vode
i da ih potpuno iskoristi za nasad šarana, očistivši ih od
štetnih štuka i druge manje korisne ribe. Stručnim ure-
đenjem i vođenjem ovih voda, Beograd bi dobio u svojoj
neposrednoj blizini jedan veliki izvor za prehranu svoga
stanovništva.

A. Tadić

SLABA AKTIVNOST PANČEVAČKE RIBARSKE ZADRUGE

Ribarska zadruga u Pančevu ne može, barem u ovoj
poslednjoj radnoj godini, da nađe nešto pohvalnoga u
svome radu kojim bi bila pomagala svoje članstvo. Čla-
novi ribarske zadruge tuže se na ovu svoju ustanovu da
je slabo aktivna, da je svaki od njih dobio samo dva ki-

lograma pređe od pamuka za godinu dana. Inače alat kupuje svaki zadrugar sam za sebe.

Ali i samo članstvo dolazi slabo u dodir sa svojom zadrugom. Niko od njih ne dolazi u prostorije zadruge da čita časopis »Ribarstvo Jugoslavije« koji zadruga prima.

Ako je zakazan kakav sastanak dođe po koji član da čuje šta ima nova. Kod članstva nema dovoljno inicijative da bi se pronašao način kako sami sebe da pomognu.

U zadruzi je bilo trideset pet članova, danas ih ima dvadeset osam. Ljudi napuštaju ribarški zanat i odlaze u druge profesije.

To nezdravo stanje u zadruzi povećava inače slab ribolov na Tamišu, u kome je vrlo malo vode; ribari odlaze i na Dunav da love, ali i od tamo malo se donese. Neki ulove dva do tri kilograma, a neki najviše pet kilograma dnevno. Ribu prodaju po ovim cenama: kečiga 43 din, som i smuđ 35 din, šaran 30 din, štuka 25 din, ibela sitna riba 12 din kilogram.

Želja je pančevačkih ribara, da bi im zadruga stvorila svojim boljim radom više mogućnosti za nabavku ribarskog alata i materijala za opravke čamaca. Time bi se, kada nadođu veće količine ribe, ipak pomoglo njihovo materijalno stanje. A. T.

RIBARSTVO NA OBEDSKOJ BARI

Obedska bara, najpoznatije gnezdište ptica močvarica među ornitolozima Evrope, leži u Sremu pored reke Save između sela Kupinova i Obreža.

Ogroman broj ptica močvarica sama Bara ne može da ishrani svojom ribom. Količine ribe u Bari nisu obilne, prema tome i ribarški zanat slabo je razvijen. Od riba ima šarana, štuka, nešto malo somova a dosta razne bele ribe. Bivša Petrovaradinska imovna opština, čija je ovo imovina bila, dozvoljavala je ranije lov na ribe samo izvan kolonija ptica močvarica. Danas ribari love ribu svugde po Bari. Kada reka Sava poplavi i iziđe iz svoga korita, tada u Obedskoj bari zaostane velikih primeraka raznih riba.

Ribari većinom love pomoću bubnjeva i meredova. Mrežama se lovi vrlo slabo, jer je Bara gusto obrasla raznovrsnim vodenim biljem. Nešto malo love i udicama. U pogledu čamaca ribari vrlo slabo stoje.

Kada se izlegu iz jaja ptice močvarice, tada matorke lete na Savu da nahvataju potrebne količine hrane, jer ptičiji svet se mnogo namnoži, a u Obedskoj bari nedostaje ribe.

Niko se ne stara da bi se veštačkim putem povećalo razmnožavanje ribe. Sa malo dobre volje dalo bi se ubacivanjem mlađa povećati količine ribe u Obedskoj bari. A. T.

BIZAMSKI ŠTAKOR ULOVLJEN U RIBARSKOM BUBNJU (VRŠI)

U »Ribarstvu Jugoslavije« broj 6—7, str. 77 iz 1947. god., postavlja se pitanje, da li je bizamski štakor štetan po ribarstvo.

U Pančevačkom ritu, osim u drugim predelima Jugoslavije, namnožio se u velikom broju bizamski štakor. U 1945-46. godini taj je broj u Pančevačkom ritu bio mnogo veći nego u 1947. god. Moguće da je broj ovog štakora spao zato što ga ljudi mnogo progone i ubijaju iz lovačke puške, jer Tamiš-begejska vodna zadruga iz Pančeva vrlo dobro plaća kože ubijenih štakora. Osim toga može biti da se pojavila neka zarazna bolest koja ove godine uništava ove male sisare.

Da bizamski štakor lovi i jede slatkovodnu ribu uvećalo se mnogi ribar manjih voda pored Dunava. A da luta

za ribom evo jednog dokaza i slučaja kome sam lično prisustvovao. Tragajući za bizamskim štakorom u Pančevačkom ritu za izlaganje u Beogradskom zoološkom vrtu, naišao sam na ribare koji su lovili ribu željeznim vršama. Tu su u jednoj takvoj vrši ulovili i jednog bizamskog štakora. U vrši nije bilo ribe, jer ju je svakako štakor pojeo. Nađene su samo neke veće oglodane kosti.

Imao sam prilike da čujem od nekih ribara, da su više puta našli svoje vrše od kanapa jako nagrižene, svakako od ovog štakora, i to baš u vodama po kojima su ih videli u većem broju.

Često ribari nađu mrtvog bizamskog štakora u svojim bubnjevima. Uguši se onda, ako je ceo bubanj pod vodom. Gore opisani slučaj da je ulovljen živ štakor u bubnju dolazi odatle, što je jedan deo bubnja bio nad vodom.

Posmatranjem bizamskog štakora u ropstvu, ustanovljeno je da pored biljne hrane jede i slatkovodnu ribu, ali ne tako rado kao biljnu hranu. A. T.

RAZVOJ RIBARSTVA NA JADRANU

Stare ribarske zadružne ustanove koje su zatečene nakon rata u NR Hrvatskoj bile su bez jedinstvene poslovne organizacije. Ove zadružne ustanove radile su samostalno sve do listopada 1946. godine, kada je osnovano Državno trgovačko poduzeće za trgovinu ribom i ribarskim priborom »Riba«, sa sjedištem u Zagrebu. Stare zadružne ribarske ustanove likvidirale su svoje poslovanje trgovine ribom početkom 1947. godine i postale filijale novoosnovanog državnog poduzeća. Osnutkom i organizacijom poduzeća »Riba« narodna vlast mnogo je pomogla razvitak ribarske privrede u NR Hrvatskoj. Poduzeće otkupljuje ribu izravno od proizvađača državnog, zadružnog i privatnog sektora uz jednake uvjete. Isto tako »Riba« opskrbljuje ribarskim alatom i priborom sva tri ribolovna sektora. Poduzeće je također dobilo zadatka da organizira trgovinu ribe s drugim zemljama, te je na taj način proširilo svoje poslovno područje. Osim toga »Riba« je uspostavila trgovačke odnose s inozemstvom i u pogledu nabavke materijala i alata potrebnog za ribolov.

Poduzeće »Riba« ima svoje podružnice na Rijeci sa ispostavama u Poreču, Rovinju, Puli i Lošinj, zatim podružnice u Zadru, Šibeniku, Makarskoj i Dubrovniku. Ove podružnice staraju se za prihvatanje ribe, te za snabdjevanje ribara alatom i materijalom za ribolov.

Da bi se potrošnja ribe proširila i na zaleđe NR Hrvatske poduzeće je uspostavilo svoju podružnicu u Beogradu. Sa istom svrhom otvoren je u Beogradu hotel »Jadrani« u kojem se mogu dobiti razna riblja jela.

U trgovini ribom poduzeće se je rukovalo principom da se odvoji trgovina od ribolova, čime su se ribari oslobodili brige prodaje ribe. Da bi se olakšao rad ribara i provela što bolja organizacija ribolova, kao i prihvatanje trgovine ribom, »Riba« je uvela motorne brodove za transport ribe.

Veliku ulogu imalo je poduzeće »Riba« u opskrbi ribara alatom i materijalom za ribolov. Ribarski alatni brodovi stradali su za vrijeme rata za oko 70%. U protekloj ribolovnoj sezoni ribari su imali na raspolaganju najnužniji alat i materijal.

Dosad je poduzeće otkupljivalo oko 50% ulovljene ribe, dok je ostatak služio za potrebe potrošača u primorskim gradovima i selima. Otprema ribe obavlja se pomoću 4 maone-hladnjače, koje mogu primiti do 15 vagona svježe ribe. Ovi maone-hladnjače dovode ribu do luka za izvoz u unutrašnjost zemlje, ili u inozemstvo.

Zbog slabe opskrbe gradova mesom u ovoj godini, a i manjeg ulova ribe, poduzeće nije moglo namiriti potrebe potrošača u unutrašnjosti zemlje.

Poduzeće »Riba« danas je u stanju da otkupi i stavi u trgovinu svu ulovljenu ribu na području NR Hrvatske.

U početku se poduzeće bavilo i izradbom raznog ribarskog pribora, kao što su konopi, bačvice za soljenje ribe i drugo, a danas je to prepušteno pojedinim lokalnim poduzećima, kao i prodaja ribarskog alata i pribora. Za trgovinu ribom na malo u planu je da se u 1948. godini za taj posao osposobi podružnice poduzeća, koje će u trgovini ribom nastupiti samostalno.

Za soljenje ribe poduzeće je svojevremeno organiziralo 22 solionice, koje su predane industrijskim poduzećima, zadrugama i privatnicima.

Ribolov u NR Hrvatskoj naglo se razvija uvođenjem boljih i modernijih sredstava za ribolov. Da bi se sve ulovljene ribe mogle staviti u trgovinu poduzeće je predvidilo da se u 1948. godini izgradi rashladni sistem duž cijele obale. Rashladni uređaji bit će postavljeni uz 22 mjesta. Uvađanjem rashladnih sistema smanjit će se troškovi i osigurati prihvati svih ulovljenih količina ribe.

Od velike je važnosti za trgovinu ribom osiguranje dovoljnih količina leda u blizini prihvatnih stanica, pa u primorskim gradovima treba povećati proizvodnju leda za potrebe trgovine ribom.

IZ TVORNICE MREŽA U ZADRU

Radni kolektiv Tvornice mreža u Zadru premašio je proizvodni plan u mjesecu listopadu za 44,4%. Na sindikalnom sastanku radnici su bili preuzeli obavezu da će proizvodni plan za mjesec listopad izvršiti do 22. u mjesecu, t. j. 8 dana prije roka. Međutim, oni su i svoju obavezu premašili i ostvarili plan do 21. u mjesecu, 9 dana prije roka.

Ovom uspjehu pridonijela je najviše pojačana radna disciplina na svim radnim mjestima. Ovo je zasluga sindikalne podružnice koja je znatno poboljšala rad u usporedbi sa mjesecom rujnom, kada je radna disciplina bila popustila i procent izostajanja s posla neprekidno rastao. Neopravdani izostanci sa posla smanjili su se od 4,38% na 2,20% što znači za 100%.

S druge strane uspjehu su pridonijele i mlađe radnice, koje su se u svom radu već dosta usavršile. Na nekim mjestima u mjesecu rujnu nije još mogla biti postavljena radna norma, jer je nove radnice nisu mogle postići. Međutim, kroz listopad uspjelo je postaviti za njih norme.

Većom radnom disciplinom korišteni su maksimalno i svi strojevi.

Znatno povećanje proizvodnje nije štetno djelovalo na kvalitetu proizvodnje, već je ona nasuprot poboljšana za 9%.

U tvornici rade dva stručnjaka ribara koji ispituju sve mreže koje izlaze gotove sa strojeva i kategoriziraju ih prema kvaliteti u prvu, drugu i treću kategoriju. Ispitivanjem na taj način poboljšala se u mjesecu listopadu i kvaliteta izrade mreža.

U cilju poboljšanja sistema takmičenja radni kolektiv počeo je 27. listopada, u čast 30-godišnjice Velike Oktobarske revolucije, 10-dnevnim takmičenjem po brigadnom sistemu, koji je zasad uveden samo po smjenama, jer se u poduzeću radi u tri smjene. Takmičenje je pokazalo vrlo dobre rezultate, jer su radnice u toku takmičenja premašile proizvodni plan, u usporedbi sa tjednom prije takmičenja, — za 13,4%.

Brigadni sistem takmičenja primljen je od radnica s velikim odobravanjem, jer su se pokazali vrlo dobri uspjesi ne samo u proizvodnji, već i u radnoj disciplini na svim mjestima. S toga je radni kolektiv na svom sastanku zaključio da će s takvim sistemom nastaviti dalje, nastojeći da se on usavrši i dalje razradi po pojedinim radnim mjestima, a ne samo po smjenama.

U znak priznanja za ovakav rad u Tvornici mreža, uprava poduzeća u sporazumu sa sindikalnom podružnicom, proglasila je 6. studenog, uoči 30-godišnjice Oktobarske revolucije 15 udarka, za naročito zalaganje u radu nagradila 35 radnika, a 28 pohvalila. Udarnicima su podijeljene novčane nagrade u visini od 1.800—2.500 dinara, ostalima od 300—1.800 dinara, a osim toga podijeljene su i pojedinim pohvaljenim radnicima nagrade u visini od 300—500 dinara.

Rad sindikalne podružnice u ovom poduzeću poboljšao se i na kulturno-prosvjetnom polju. Sindikalna biblioteka se sve više koristi.

Služba radničkog snabdijevanja preko vlastitog ekonomata počela je funkcionirati 1. studenog ove godine. Ekonomat je uspio da osigura ugovorom potrebnu količinu drva sa Velebita za opskrbu svojih radnika i namještenika tokom ove zime.

NAPREDAK RIBARSKOG SELA SEGET

Malo ribarsko selo Seget Donji, nedaleko Trogira, jučer je slavilo veliko slavlje. Naporom stručnih radnika električnog poduzeća »Elektro-Dalmacija« i samog naroda Segeta Donjeg, završeni su jučer posljednji radovi na instalaciji električne struje. Točno u 2 sata poslije podne, uz veliko veselje naroda, kroz vodove je puštena struja, koja je osvijetlila 103 domaćinstva, koja su jednom zauvijek iz domova odstranila prijavu i čadave petrolejske lampe.

Ovoj svečanosti su prisustvovali predstavnici narodne vlasti i masovnih organizacija. Tom prilikom održani su svečani govori, te priredba diletantske grupe električnog poduzeća »Elektro-Dalmacije«.

Za materijal na izgradnji dalekovoda, koji se proteže od Trogira do samog sela, u dužini od dva i pol kilometra, sa naponom struje od 10.000 W i transformatorskom stanicom, bio je odobren kredit od 5 milijuna dinara, dok je kredit za sve ostale radove i električni materijal skupio narod Donjeg Segeta na dobrovoljnoj bazi. Uslijed toga svi radovi, koji su se izvodili na instalaciji struje, bili su također izvršeni na dobrovoljnoj bazi naroda sela i stručnih ekipa električnog poduzeća »Elektro-Dalmacije«, tako da je na ovim radovima utrošeno 4.157 dobrovoljnih radnih sati.

Ova značajna pobjeda trudbenika električnog poduzeća »Elektro-Dalmacija« i naroda Segeta Donjeg, nije samo njihova pobjeda, već pobjeda čitavog našeg naroda, naših trudbenika na izvršavanju zadatka Petogodišnjeg plana na polju elektrifikacije naše zemlje.

»RIBARSTVO JUGOSLAVIJE«

štampa se u dva izdanja i to

LATICOM I ĆIRILICOM

Kod narudžbe treba naznačiti koje izdanje pretplatnik želi.

Zbog slabe opskrbe gradova mesom u ovoj godini, a i manjeg ulova ribe, poduzeće nije moglo namiriti potrebe potrošača u unutrašnjosti zemlje.

Poduzeće »Riba« danas je u stanju da otkupi i stavi u trgovinu svu ulovljenu ribu na području NR Hrvatske.

U početku se poduzeće bavilo i izradom raznog ribarskog pribora, kao što su konopi, bačvice za soljenje ribe i drugo, a danas je to prepušteno pojedinim lokalnim poduzećima, kao i prodaja ribarskog alata i pribora. Za trgovinu ribom na malo u planu je da se u 1948. godini za taj posao osposobi podružnice poduzeća, koje će u trgovini ribom nastupiti samostalno.

Za soljenje ribe poduzeće je svojevremeno organiziralo 22 solionice, koje su predane industrijskim poduzećima, zadrugama i privatnicima.

Ribolov u NR Hrvatskoj naglo se razvija uvođenjem boljih i modernijih sredstava za ribolov. Da bi se sve ulovljene ribe mogle staviti u trgovinu poduzeće je predvidilo da se u 1948. godini izgradi rashladni sistem duž cijele obale. Rashladni uređaji bit će postavljeni uz 22 mjesta. Uvađanjem rashladnih sistema smanjit će se troškovi i osigurati prihvati svih ulovljenih količina ribe.

Od velike je važnosti za trgovinu ribom osiguranje dovoljnih količina leda u blizini prihvatnih stanica, pa u primorskim gradovima treba povećati proizvodnju leda za potrebe trgovine ribom.

IZ TVORNICE MREŽA U ZADRU

Radni kolektiv Tvornice mreža u Zadru premašio je proizvodni plan u mjesecu listopadu za 44,4%. Na sindikalnom sastanku radnici su bili preuzeli obavezu da će proizvodni plan za mjesec listopad izvršiti do 22. u mjesecu, t. j. 8 dana prije roka. Međutim, oni su i svoju obavezu premašili i ostvarili plan do 21. u mjesecu, 9 dana prije roka.

Ovom uspjehu pridonijela je najviše pojačana radna disciplina na svim radnim mjestima. Ovo je zasluga sindikalne podružnice koja je znatno poboljšala rad u usporedbi sa mjesecom rujnom, kada je radna disciplina bila popustila i procent izostajanja s posla neprekidno rastao. Neopravdani izostanci sa posla smanjili su se od 4,38% na 2,20% što znači za 100%.

S druge strane uspjehu su pridonijele i mlade radnice, koje su se u svom radu već dosta usavršile. Na nekim mjestima u mjesecu rujnu nije još mogla biti postavljena radna norma, jer je nove radnice nisu mogle postići. Međutim, kroz listopad uspjele su postaviti za njih norme.

Većom radnom disciplinom korišteni su maksimalno i svi strojevi.

Znatno povećanje proizvodnje nije štetno djelovalo na kvalitetu proizvodnje, već je ona nasuprot poboljšana za 9%.

U tvornici rade dva stručnjaka ribara koji ispituju sve mreže koje izlaze gotove sa strojeva i kategoriziraju ih prema kvaliteti u prvu, drugu i treću kategoriju. Ispitivanjem na taj način poboljšala se u mjesecu listopadu i kvaliteta izrade mreža.

U cilju poboljšanja sistema takmičenja radni kolektiv počeo je 27. listopada, u čast 30-godišnjice Velike Oktobarske revolucije, 10-dnevnika takmičenjem po brigadnom sistemu, koji je zasad uveden samo po smjenama, jer se u poduzeću radi u tri smjene. Takmičenje je pokazalo vrlo dobre rezultate, jer su radnice u toku takmičenja premašile proizvodni plan, u usporedbi sa tjednom prije takmičenja, — za 13,4%.

Brigadni sistem takmičenja primljen je od radnica s velikim odobravanjem, jer su se pokazali vrlo dobri uspjesi ne samo u proizvodnji, već i u radnoj disciplini na svim mjestima. S toga je radni kolektiv na svom sastanku zaključio da će s takvim sistemom nastaviti dalje, nastojeći da se on usavrši i dalje razradi po pojedinim radnim mjestima, a ne samo po smjenama.

U znak priznanja za ovakav rad u Tvornici mreža, uprava poduzeća u sporazumu sa sindikalnom podružnicom, proglasila je 6. studenog, uoči 30-godišnjice Oktobarske revolucije 15 udarka, za naročito zalaganje u radu nagradila 35 radnika, a 28 pohvalila. Udarkicima su podijeljene novčane nagrade u visini od 1.800—2.500 dinara, ostalima od 300—1.800 dinara, a osim toga podijeljene su i pojedinim pohvaljenim radnicima nagrade u visini od 300—500 dinara.

Rad sindikalne podružnice u ovom poduzeću poboljšao se i na kulturno-prosvjetnom polju. Sindikalna biblioteka se sve više koristi.

Služba radničkog snabdijevanja preko vlastitog ekonomata počela je funkcionirati 1. studenog ove godine. Ekonomat je uspio da osigura ugovorom potrebnu količinu drva sa Velebita za opskrbu svojih radnika i namještenika tokom ove zime.

NAPREDAK RIBARSKOG SELA SEGET

Malo ribarsko selo Seget Donji, nedaleko Trogira, jučer je slavilo veliko slavlje. Naporom stručnih radnika električnog poduzeća »Elektro-Dalmacija« i samog naroda Segeta Donjeg, završeni su jučer posljednji radovi na instalaciji električne struje. Točno u 2 sata poslije podne, uz veliko veselje naroda, kroz vodove je puštena struja, koja je osvijetlila 103 domaćinstva, koja su jednom zauvijek iz domova odstranila prijave i čadave petrolejske lampe.

Ovoj svečanosti su prisustvovali predstavnici narodne vlasti i masovnih organizacija. Tom prilikom održani su svečani govori, te priredba diletantске grupe električnog poduzeća »Elektro-Dalmacije«.

Za materijal na izgradnji dalekovoda, koji se proteže od Trogira do samog sela, u dužini od dva i pol kilometra, sa naponom struje od 10.000 W i transformatorskom stanicom, bio je odobren kredit od 5 milijuna dinara, dok je kredit za sve ostale radove i električni materijal skupio narod Donjeg Segeta na dobrovoljnoj bazi. Uslijed toga svi radovi, koji su se izvodili na instalaciji struje, bili su također izvršeni na dobrovoljnoj bazi naroda sela i stručnih ekipa električnog poduzeća »Elektro-Dalmacije«, tako da je na ovim radovima utrošeno 4.157 dobrovoljnih radnih sati.

Ova značajna pobjeda trudbenika električnog poduzeća »Elektro-Dalmacija« i naroda Segeta Donjeg, nije samo njihova pobjeda, već pobjeda čitavog našeg naroda, naših trudbenika na izvršavanju zadataka Petogodišnjeg plana na polju elektrifikacije naše zemlje.

»RIBARSTVO JUGOSLAVIJE«

štampa se u dva izdanja i to

LATINICOM I ĆIRILICOM

Kod narudžbe treba naznačiti koje izdanje pretplatnik želi.
